

BALATONBOGLÁRI KULTURÁLIS LÁTOGATÁS

„Boglár a tó déli partjának majdnem a közepén fekszik, szemben a különösen szép hegyvonulattal, nyugatról a badacsonyi hegyekkel (sic!), keletről a Tihanyi-félszigettel. Képzeletünkben a tihanyi fény mutatta az utat hazafelé, és vágyat ébresztett bennünk az otthon iránt.”

Franciszek Budziński

Egykori balatonboglári lengyel diák, az iskola történetének krónikása.¹

A nyár a pihenés, kikapcsolódás ideje és egyben alkalom arra, hogy meglátogassunk olyan helyeket, amelyekről már sokat hallottunk, melyek igen fontos színterei voltak a magyar-lengyel történelemnek, barátságának. Ezt tettük mi is, akik a véletlen folytán egy időben nyaraltunk az ország egykori „lengyel megyéjében” Somogyban.

A Balaton egyet jelent számunkra az úszással, vitorlázással, a felhőtlen szórakozással. Emellett azonban számos kulturális élményt is ad. Sokszínű történelmünk szemtanúja volt.

Balaton utazásunk során megálltunk a Balatonszentgyörgynél a lengyel zarándokokat szállító autóbusz-baleset keresztjénél és medjugorjei Szűzanya szobránál, melyet az elhunytak emlékére állítottak. A Medjugorjéba tartó busz tizenhét évvel ezelőtt borult fel Balatonszentgyörgy és Balatonkeresztúr között.

A második világháborúhoz kapcsolódik a balatonboglári lengyelek története: Teleki és kormánya Balatonbogláron lengyel gimnáziumot építtetett, a kontinens egyetlen középfokú oktatási intézményét, ahol lengyel fiatalok érettségizhettek. Ennek előzménye az volt, hogy Lengyelország kettős megszállása után menekültek tízezrei érkeztek az első bécsi döntés következményeként újra létező közös határon keresztül hazánk területére. A hitleri Németország és a Szovjetunió ördögi kézfogásának hatására lengyel családok szakadtak ketté, polgárok tízezrei kerültek Szibériába, vagy német börtönökbe.²

Szerettük volna megnézni a lengyel menekültek számára épített iskolát, azonban a régi iskola épülete, mely ma Varga Béla Kulturális Központ, felújítás miatt nem volt látogatható. Ezért az akkori lengyel „fővárosban” élt,³ a lengyel menekültek életét képekben bemutató gyűjtemény a Fischl-házban található. Ezt a kétszintes épületet, ami jelenleg a Helytörténeti Múzeumnak, házasságkötő teremnek, a Régi műhelyek című helytörténeti kiállításnak valamint a Lengyel Emlékszobának ad otthont, az 1910-es években építtette az akkori Balatonboglár egyik leggazdagabb kereskedő-családja.⁴

A helyi plébánia, a krakkói levéltár, a krakkói székhelyű Boglárarcikok egyesület segítségével összegyűjtött anyag bemutatja a lengyel menekültek életét Balatonbogláron.

Másik érdekesség a Kárpát-medence csesztowai Fekete Mária kép másolata, amely szintén látható a lengyel emlékszobában. Az 1940-es években Balatonbogláron működő lengyel gimnázium és líceum nevelői és tanulói hálából Istennek és a magyar testvéreknek e kegyképet Lengyelországból hozták a lengyel menekültek; a magyar földre jövetelüknek 50-ik évfordulója alkalmából. 14-15. IX. 1989"⁵

A Boglár nyújtotta nyári élmények, a pihenés mellett ajánljuk, az emlékszoba megtekintését is.

Baloghné Szabó Ilona és Csiszár Adrienne

¹ <http://www.csebygeza.hu/esszek/boglarczy.pdf>

² <http://latoszogblog.hu/cimke/by:m%C3%A1sodikvil%C3%A1gh%C3%A1bor%C3%BA>

³ <http://antalljosef.igtortent.hu/beszedekek/politikai-beszedekek-interjuk/187-beszelgetes-a-menekultugyrol>

⁴ <http://balatonifutar.info/?p=2515>

⁵ <http://imrikzsofia.hu/a-karpat-medence-czesztowai-fekete-maria-masolatai>

